

РЕЦЕНЗИЯ

**от професор д.пс.н. Георги Стоянов Карастоянов,
Военна академия „Г. С. Раковски“, професионално
направление 3.2. Психология,
за дисертационния труд на професор д-р Маргарита
Ангелова Стефанова-Бакрачева на тема
„ ЛИЧНОСТНИ ПРЕДИКТОРИ НА ПРЕЖИВЯВАНТО
БЛАГОПОЛУЧИЕ “
представен за за присъждане на научна степен
„доктор на науките“ от професионално направление
3.2. Психология (Обща психология – Обща и възрастова
психология)**

Рецензията е възложена съгласно Протокол № 1 от 27.07. 2023 г. от заседанието на Научно жури, назначено с Решение на Факултетния съвет на Философски факултет, отразено в протокол №12 от 04.07.2023 г. и вписано в Регистъра на СУ за членове на научни журита под No 19/06.07.2023 г. , и е съобразена с Изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото приложение , както и Правилника за условията и реда за

придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“.

За разработване на рецензията ми бяха предоставени по един екземпляр от дисертационния труд и автореферата, както и електронни копия на необходимите документи изискващи се за участие в процедурата.

Дисертационния труд е посветен на изследване на личностните предиктори на психологическия конструкт „преживявано благополучие“, като интегративен термин за оптимално личностно функциониране и себерегулация. Вероятно не е нужно да се подчертава значимостта на темата тъй като изследването ѝ е вълнувало хората и учените поне от времето на гръко- римската цивилизация, доколкото разполагаме с такива писмени извори. От друга страна това предполага и разнообразни гледни точки към нея, което от друга страна обаче предизвиква объркване както в изследователски, така и в приложен аспект, особено сред студентите. Най- важен научен принос на рецензираното изследване е теоретичното и емпиричното аргументиране на една интегративна и оригинална гледна точка към „преживяваното благополучие“.

В структурно отношение текста следва класическия модел – първата част представлява литературен обзор на изследвания проблем. В него е предложен оригинален интегративен подход към измерване на благополучието и са теоретично обосновани изследваните личностни корелати (черти и диспозиции).

Задълбочения литературен обзор е позволил във втората част, да бъде конструиран коректен оригинален дизайн на изследването, включващ научно обоснована цел, която да бъде постигната, хипотези, които да се направи опит да бъдат верифицирани чрез точно поставени задачи. Коректно са представени основните характеристики на проведеното изследване, използваните методи и инструменти.

Считам, че в третата част „Резултати“, емпиричните данни са анализирани в стройна логическа рамка в съответствие с заложените във втора част изследователски задачи, за реализирането на които са подбрани адекватни статистически методи, което е позволило да се открият много добре установените закономерности. Интерпретацията, обобщенията, изводите и заключението са коректни от гледна точка на резултатите от емпиричното изследване.

Дисертационното изследване е представено на 327 страници с включените приложения. Данните от емпиричното изследване са адекватно представени и онагледени чрез 155 таблици и 133 фигури. Литературните източници са 453, от които 424 литературни източника са на английски език. Анализа на използваната литература показва, че тя включва както класически трудове в областта, така и актуални изследвания по проблема. Трябва да се изтъкне, че използваният психологически инструментариум е коректно и задълбочено представен във втора глава, включително процесите по адаптация на инструментите, което позволява попълно проследяване на изследователския процес. Направените

критични бележки на предварителната защита за допускане до публична защита са осмислени и съобразени в текста.

Считам, че структурата, обемът и оформлението на дисертационния труд за придобиване на научна степен „доктор пна науките“ отговарят на добрите изследователски практики в професионално направление 3.2. „Психология“. Постигнат е баланс между съдържание и обем при представянето на теоретичния обзор от една страна и емпиричното изследване от друга.

Резултатите от изследванията по темата на дисертацията са представени пред критичния поглед на психологическа общност с 18 научни публикации в утвърдени научни издания в областта на психологията. Анализът на съдържанието на публикациите на проф. Бакрачева е показател, по който може да се прецени, че научните приноси в дисертацията са неин личен принос.

Авторефератът към дисертационния труд вярно и точно отразява неговото съдържание и получените резултати и напълно изпълнява функциите си съгласно Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане, както и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“.

Смятам, че дисертационният труд съдържа научни резултати, които са оригинални научни приноси. Освен посочените от проф. Бакрачева осем научни и приложни приноси, които синтезират и обогатяват съществуващото знание в областта, които приемам по

начина по който ги е формулирала, като бих изтъкнал аргументирания динамичен модел за измерване и поддържане на благополучието, който има не само научна, но и приложна значимост, и бих добавил още един девети педагогически - рецензирания научен текст може да бъде използван като наръчник за прецизно провеждане на емпирично психологическо изследване от психолозите в България. Позволявам си да препоръчам дисертационния труд да бъде издаден като монография на български и английски език.

Не установих нарушения на академичната етика, некоректно цитиране или плагиатство в представения за рецензиране текст.

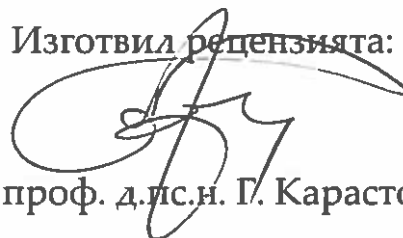
Представеният дисертационен труд показва, че професор Маргарита Стефанова - Бакрачева притежава задълбочена теоретична подготовка в областта на психологията, която и позволява да доразвива и синтезира психологическо знание, съчетана с отлична методологическа подготовка за планиране и провеждане за емпирични изследвания и коректно анализиране на резултатите от тях.

Считам, че рецензирания дисертационен труд за придобиване на научната степен „доктор на науките“ съдържа теоретични обобщения, направени на базата на задълбочени емпирични изследвания и решения на важни научни проблеми, които са съизмерими с най- съвременните постижения на психологията и представляват оригинален принос в науката. Това дава основание да се направи заключението, че представения за рецензиране

дисертационния труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото приложение, както и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ за присъждане на научната степен „доктор на науките“. Въз основа на положителните ми оценки за дисертационното изследване, демонстрираната отлична методологическа подготовка на кандидата и безспорните научни и научно приложни приноси, убедено предлагам на уважаемите членове на научното жури да гласуват проф. д-р Маргарита Ангелова Стефанова-Бакрачева представила дисертационен труд на тема **ЛИЧНОСТНИ ПРЕДИКТОРИ НА ПРЕЖИВЯВАНТО БЛАГОПОЛУЧИЕ** да придобие научната степен „доктор на науките“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология (Обща психология – Обща и възрастова психология).

София, 30.09. 2023 г.

Изготвил рецензията:

проф. д.тс.н. Г. Карастоянов